Ann. VIII. | Num. III.

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

SEMEL IN MENSE PRODIT

Pretium annuae subnotationis, *ante solvendum,* est: in Italia Libellarum 4,80; ubique extra Italiam Lib. 6,25; Doll. 1,25; Sch. 5; M. 5; Rubl. 3; Coron. 6,25.

Inscriptiones et omne genus indicationes pretio aequissimo referuntur, quod est in commentarii operculo Lib. 0.10 pro *unoquoque centimetro quadrato.*

Cuncta mittantur ad Aristidem Leonori *equitem, commentarii VOX URBIS possessorem et administratorem*

ROMA — Via Alessandrina, 87 — ROMA

Subnotatio fieri potest:

IN RUSSIA		IN ANGLIA	IN CIVITATIBUS FOEDERATIS AMERICAE SEPTEMTR.		IN GERMANIA	IN CANADA
Apud Gebethner et Wolf	Apud "Kronika Rodzinna"	Apud Burns and Oates	Apud Fridericum Pustet S. Sed. Ap. et S. Rit. Congr. Typ.		Apud Fridericum Pustet S. Sed. Ap et S. Rit. Congr. Typ	Apud Librairie Granger Frères
VARSAVIAE POLONORUM Rakcwskle Przedmiescie, 15.	VARSAVIAE POLONORUM Krakowskie Przedmiescie, 6	LONDON W. 28, Orchard Street.	NEW YORK 52, Barclay Street.	CINCINNATI 436, Main Street.	RATISBONAE in BAVARIA	MONTREAL 1699, Rue Notre-Dame.

RERUM INDEX

ROMAE

EX OFFICINA *PACIS*, PH. CUGGIANI

35, Via della Pace

MDCCCCV

SOCIIS MONITUM.

Sociis pluribus morem gerentes Idib. Novembr. an. MDCCCCII apud Commentarii *Vox Urbis* administratorem officium instituimus quod de negotiis Ecclesiasticis esset; de expediendis scilicet rationibus omnibus, quae apud Romanae Ecclesiae « Congregationes » aguntur.

Itaque si quis procuratione nostra uti velit, profecto temperantiam in pretio, studium atque alacritatem in opere inveniet.

Ann. VIII. Romae, Kal. Martiis MDCCCCV. Num. III.

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

PRETIUM SUBNOTATIONIS: In Italia: Lib. 4,80 — Ubique extra Italiam: Lib. 6,25, Doll. 1,25, Sch. 5, M. 5, Rubl. 3, Coron. 6,25

SEMEL IN MENSE PRODIT

POSSESSOR ET ADMINISTRATOR: ARISTIDES LEONORI, eques. ROMAE - Via Alessandrina, 87.

PIO PP. X
IN DIEM EIUS NOMINALEM

ITE AD IOSEPH

« Ite — sic olim Pharao locutus
Accolis Nili sitientis —; ite
Ad meum Ioseph, neque vos oborta
Laedet egestas.

« Septies eheu! sterilis redibit
Annus Aegypto; meus at minister
Vasta, praesagus, veteri replevit
Horrea messe. »

Alter en Ioseph (Pius ille nuper
Maluit dici) prope Vaticanum
Excubat templum, meliora longe
Pabula nactus.

Veritas, Patris iubar increati,
Veritas, Christo radiante, terris
Orta ieiunas valet una nostras
Pascere mentes.

Huius altricis, Pie, veritatis
Tu vigil custos; tibi namque Christus
Tradidit claves, reserare caeli
Horrea doctas.

Qua Fide vivunt homines superna,
Qua calent alma face Caritatis,
Qua Spei certa rapiuntur ala
Aethera versus;

Hac vigent per te, Fidei Magister,
Mysticae solers Moderator Arcae,
Quae suos nutrit, fovet et saluti
Reddit alumnos.

Hic enim virtus adolescit omnis,
Sanctitas morum nitet et perennes
Educat fructus, vel iniquiore
Tempore natos.

O fame pressi populi, vorantes
Dira pro sanis epulis venena!
Eia, vos vestri miserescat, escam
Quaerite tutam.

Innatans Tibri patet Arca vobis,
Quae famem nescit; tumidas per undas
Illa vos cursu vehet ad beatam
Auspice vitam.

FRANC. XAV. REUSS.

ARTHURIANI PORTUS HISTORIA.

Portus Arthuriani, qui nuper in Iaponiorum manus a Russis deditus in omnium ore versatur, non ante annum MDCCCLXX insigne duxit initium. Tunc enim, dum exardescit aestas, Tientsinio in portu seditio gravis in peregrinos quum flagraret, furens Sinensium multitudo Gallos monachos complures eorumque asseclas crudeliter enecavit, quum tamen ob exortum bellum Gallos inter et Germanos acceptam ulcisci iniuriam Gallis haud licuerit.

Verum Sinensi imperatori suasum est, ut Tientsinianam urbem forti praesidio muniret, ne similes in posterum caedes orirentur; itaque Li-Hung-Chang, antiquum illum Sinensem Ulyssem sermone callidum pariterque virtute praestantem, legatum Imperator illuc misit; qui multos annos multa fortuna parique prudentia suam praefecturam quum gessisset, pacem et concordiam restituisset, militaribus curis animum deinde intendit.

Quas inter maximum eius opus Arthuriani portus munimenta et oppida fuerunt, quae peropportuna consiliarii eius ostenderant ad tutandum terra marique iter, quod Ta-ku ab urbe Pechinum attingit. Germanus quidam tribunus Von-Hannecken tormentariorum munitionibus exstruendis praefuit, quas multo sane impendio at multa pariter militari sapientia perfecit. Eam ob rem quum anno MDCCCLXXXIV Sinensium Gallorumque discordiae de Tonkiniano imperio iterum exarsissent, Courbet, Gallus ille classiarcha, Gallorum senatui denunciavit portum sese non occupaturum nisi praevalidam classem exercitumque viginti millia hominum obtinuisset.

Li-Hung-Chang vero Iaponiorum gesta et conatus non fugiebant eorumque consilia de adipiscendo maritimo imperio percellebant satis. Pergit itaque portum munire quam optime, ut sit et suis classibus refugium et contra hostes maximum propugnaculum. Hac sapientia factum est, ut quum anno MDCCCCIV Sinensium Iaponiorumque bellum indictum est, portus ille Arthurianus inoppugnabilis crederetur ab omnibus.

*

Nam una tantum via navibus patet eaque angusta satis, ad mille passus, cuius in fine, parvus hiat ad dexteram sinus. Quum vero via vertit ad occidentem, ad maiorem portum ducit, qui in lacum ingentem longe lateque patet. Verum itineris angustiae et versutia praeceps perarduum faciunt navibus ingressum; tutiorem autem portum efficiunt colles, qui circum amplexantur urbem, fortissimis oppidis com-

Sociis et lectoribus

Commentarii nostri humanissimis.

Novo superveniente anno, quem VIII *Vox Urbis* inscribere gloriatur, non quidem, uti plerumque assolet, nova et magnifica promittemus; non enim sociis et lectoribus, qui constanter in itinere, neque eodem brevi atque expedito, nos comitati sunt, magniloquis verbis temerariisque promissionibus illudere opus est nobis, sed tantum ea adnotare quae in eorum veram utilitatem adducere constituimus.

Vox Urbis itaque in annum MDCCCCV ea erit, quam socii voluerunt: commentarium menstruum, qui non unum Urbis augustae matris sermonem, sed omnem cultum et humanitatem referat, eaque omnia quae inde, velnti ex radiationis centro, animos usque a longissimis orbis partibus amice cum genitricis animo coniungere valeant. Disputationes igitur, quae plerosque populos aliquo modo attingant, a publica re ad bonas artes, a litteris ad historias, a philosophicis ad sociales quaestiones suum locum apud nos hoc etiam anno invenient, atque simul nuncii, significationes, et documenta, quae tum circa catholicam rem, quam tueri gloriamur, tum circa eventus peculiari nota dignos, in varietate quamquam, *simplex dumtaxat et unum* opus reddant nostrum.

Sed aliud quoque expediemus, quod non paucorum sociorum desiderium explebit; articulos scilicet in quibus, quasi in parva tabula, simplici eoque facili stylo, descriptionibus, narratiunculis, dialogis, argumenta vitae maxime communia tractentur, unde liceat colloquia latine inire atque alere. Ita finem illum supremum, ut latinus sermo universalis, prouti dicunt, reducatur, non modo obliviscemur, imo etiam propius prospiciemus.

* * *

Maiora vero comparavit administrator; qui non modo immutatum reliquit pretium subnotationis, quod est in Italia lib. 4, 80; ubique extra Italiam lib. 6, 25 (doll. 1, 25; sch. 5; march. 5; rubl. 3; cor. 6, 25); sed ad magis magisque commentarium vulgandum curis creditum suis rationes vere favorabiles cavit, quae sequuntur:

Si quis socios novos duos comparaverit, pretiumque eorum subnotationis miserit, subnotationem gratis omnino sibi habebit; eoque bono gauderi poterit ipse subnotator novus, qui, sua vice, eadem gesserit. Quum iste scilicet socios alios duos nobis acquisiverit, facultas ei erit non duorum pretium, sed unius tantum mittendi, atque alterum faciendi suum, ut pretio pro subnotatione iam ante misso sese resarciat. Neque eum pudor teneat novos subnotatores de favore ipsi concesso aliquo modo certiores futuros: hi enim receptionis schedulam, veluti si pecuniam directe per se miserint, regulariter accipient. Haec una conditio, ut novi hi subnotatores intra menses duos, a propria cuiusque subnotatione decurrentes, requirantur, utque omnia ad Aristidem Leonori equitem (Romam in Italia, *via Alessandrina, 87*) recto tramite mittantur.

* * *

Quid plura?... Plura tamen administrator concedere sociis voluit, eaque paene incredibilia; id enim effecit, ut *VOX URBIS* **socii e loco domicilii sui in Urbem, atque inde in domicilium suum reverti gratuito possent.** Id iis paratum est — bibliopolis, uti patet, exceptis — qui ante Iulium mensem an. MDCCCCV sexaginta novas subnotationes collegerint earumque pretium integrum ad administrationem miserint. Societati itinerum notissimae Cook et Son munus commissum; ea, ubi primum a nobis certior facta erit, epistolarum commercium cum socio inibit, omniaque disponet ut is nullo impendio ab *Europae* loco ubi vivit Romam usque, atque Roma in domum suam, secunda, prouti vocant, ferriveharum classi usus, iter aggrediatur. Estne difficile nimis sexaginta socios novos comparari? En rursus benigne succurrit administrator: qui triginta tantum collegerit, dimidiatum pretium itineris habebit.

* * *

Sunt tamen qui eiusmodi curas negligent: num his praemium nullum erit? Atqui erit sociis omnibus, qui ante expletum Februarium mensem an. MDCCCCV debitum solverint suum; idque, more nostro, pulcherrimum: **imago** ***heliotypice*** expressa metr. 0,32 × 0,45 **Pium X Pontificem referens sacris ad solemnia indumentis ornatum atque benedicentem.** — Quod si denique socius tabulam illam maluerit metr. 0,22 × 0,45 iam in nostrum commodum unice superiore anno desumptam, ac Pontificiam dominationis auspicationem referentem a Pio PP. IX an. MDCCCXLVI peractam, quum exemplaria nonnulla apud nos sint adhuc, eam requirat, nosque, donec possibile erit, ei morem geremus.

* * *

Restat nunc ut sollicitudini nostrae sociorum favor in dies crescens respondeat.

Vox Urbis.

Praemia sociis mittentur post Februarium mensem.

DE ARTE POETICA LUDICRA

SEU DE POESI ARTIFICIOSA [1].

Lusus in versibus.

Lusus in versibus I° est quum in eodem carmine identidem repetitur aliquis versus, (*intercalaris* propterea dictus) ad astruendum sententiae robur. Duos huiusmodi versus inseruit Vergilius in Ecl. VIII. Ibi enim versum vicesimum primum:

Incipe Maenalios mecum, mea tibia, versus

octies iteravit, mutato ultimo loco *Incipe* in *Desine:* deinde octies similiter versum septuagesimum secundum:

Ducite ab Urbe domum, mea carmina, ducite Daphnin

repetivit. Etiam Catullus in carm. LXII versum quintum:

Hymen, o Hymenaee, Hymen ades, o Hymenaee

iteravit novies; et in carm. LXIV versum trecentesimum vicesimum septimum:

Currite, ducentes subtegmina, currite, fusi

repetivit decies. Item apud Ovidium in *Amorum* carmine illo, quod incipit:

Ianitor, indignum dura religate catena

a versu decimo septimo ad quinquagesimum sextum in fine quaternorum distichorum recurrit pentameter hic:

Tempora noctis eunt; excute poste seram.

Et in epistola Deianirae (Her. IX) inter versus centesimum quadragesimum quintum et centesimum sexagesimum quintum post duo disticha interponitur hic pentameter:

Impia, quid dubitas, Deïanira, mori?

Omittimus auctorem pervigilii Veneris, Martianum, Nemesianum aliosque qui eodem lusu sunt delectati.

II° Lusus in versibus est quoque quum aliquod verbum geminatur; item quum duae ultimae syllabae alicuius verbi et duae primae verbi insequentis consonant: item quum consonant ultima syllaba verbi prioris et prima posterioris. Versus his tribus modis perscripti *echoici* nuncupantur. Exemplum echoicorum versuum prioris generis exhibuit Homerus (*Il.*, V, 31) ubi legitur: Ἄρες, Ἄρες, quem imitati Vergilius et Ovidius scripserunt:

Vale, vale, inquit Iolla

(*Bucol.*, III, 79);

Dictoque vale, vale, inquit et echo

(*Metam.*, III, 501).

Exemplum echoicorum versuum alterius generis est in noto illo Ciceronis versu: *O fortunatam natam me consule Romam!* et apud Vergilium (*Aen.*, XII, 442) *telum immane manu quatiens*, et apud Martialem (XII, 39) *Sabelle belle.* Exemplum echoicorum versuum tertii generis est apud Horatium (*Satir.*, I, 3, 121) *cum dicas esse pares res*, apud Vergilium (*Aen.*, II, 27) *Dorica castra*, et in hoc versu poetae ignoti:

Exercet mentes fraternas grata malis lis.

Porro, versus echoici prioris generis non sunt improbandi: possunt enim aliquando dictionem roborare. Sed non idem dicendum de versibus echoicis secundi et tertii generis. Etenim Iuvenalis (X, 122) allatum Ciceronis versum ridiculum autumat, addens potuisse Ciceronem Antonii gladios contemnere: sic omnia dixisset. Quintilianus vero (IX, 44) praecipit aperte videndum esse ne syllabae ultimae verbi prioris et syllabae primae verbi sequentis idem sonent. Et Servius de locutione Vergilii: *Dorica castra* ait: « Mala est compositio ab ea syllaba incipere qua superior finitus est sermo; nam plerumque κακέμφατον facit, ut hoc loco ».

(1) Cfr. num. sup.

S. Ioannes Crisosthomus, Orientalis Ecclesiae doctor.
(Ex murali tabula Dominici Tosti).

III° Lusus in versibus est insuper quum, immota manente voce ultima, potest fieri idem versus multiformiter, ut hic Porphyrii:

Aurea propagans Romanis saecula nato,

qui fit idem hoc modo:

Saecula propagans Romanis aurea nato;

et denuo:

Saecula Romanis propagans aurea nato.

Sed exemplum mirum huius lusus est in carm. XXV eiusdem poetae his quattuor versibus expressum:

Aurea componunt felices carmina Musae,
Dissona connectunt diversis vincula metris,
Scrupea pangentes, torquentes pectine vates:
Undique confusis constabunt singula verbis.

Ibi, immoto manente quinto et sexto pede, ita possunt variari prima verba cum quartis et secunda cum tertiis, ea permutando vel permiscendo, ut e quattuor versibus oriantur septuaginta duo! Hic numerus exhibetur in editionibus Porphyrii.

IV° Lusus in versibus adhuc reperitur quum, loco motis tantum verbis, oritur versus diversi metri. Ex. gr. hic versus Phalecius Martialis (lib. X, epigr. 7):

Nympharum pater amniumque, Rhene,

loco motis vocibus fit Sapphicus minor ita:

Rhene, nympharum pater amniumque.

Et hic versus Sapphicus minor Horatii (*Carm.*, I, 22, 2):

Non eget Mauris iaculis nec arcu,

loco motis vocibus, fit Phalecius sic:

Non Mauris iaculis eget nec arcu.

Lusus in carminibus.

Lusus in carminibus sunt *centones:* ea nempe carmina quae constant versibus, vel partibus

muniti. Attamen, tot propugnaculis non obstantibus, Sinensium imbecillitate factum est ut brevi expugnatione tum portum tum urbem terra marique Iaponii superaverint et occupaverint. Confecto itaque bello, Liao-tungiana peninsula omnis ipseque portus una cum Mandchouriano litore usque ad Coreae limites ad Ya-lu flumen Iaponii obtinuerunt, factumque est ita, ut Coreana terra e Sinensium servitute manciparetur. At fructu victoriae paulum Iaponii usi sunt; vix enim signato pacis foedere Russi, pariterque Galli atque Germani, suam mediationem inter posuere, suadentes ut occupata terra Sinensibus redderetur; alias bellum secum esse gerendum. Quod quum Iaponii bello, quamquam victores, fracti sustinere nequirent, aegro animo a victis litoribus recessere.

*

Auctores intercessionis huius praecipui Russi fuerant, quorum opera quum tantum esset Sinensibus partum beneficium, Sinensium gratus animus magnopere erga eos auctus est. Sed quum Iaponii quaesivissent ut desponsio saltem fieret nunquam portum illum Europae gentibus iri traditum, denegata omnino sponsio ita est, ut Iaponii Russorum consilia de portu quovis pacto occupando satis intelligerent.

Re quidem vera, Li-Hung-Changus ille, quem Russica intercessio ab opprobrio acceptae cladis sospitaverat, eorum desideriis magis magisque servire coepit. Qui dum Transiberianam ferream viam deducunt, nova semper iura, Mandchuria in provincia, sibi adquirebant. Anno denique MDCCCXCVII quum Germani sacerdotes duo a populo Sinensi interfecti essent, iacta alea est; Germani enim statim Kiao-Chiao litus, quod sibi ante iri traditum fuerant pacti, occupavere, statimque Russica classis portum Arthurum ingressa est. Anglicae naves, quae eam sequebantur, duae paulum ibi permanserunt; nam, Russis petentibus et minitantibus, statim amotae sunt; Angli enim Boerico bello implicati valde Indorum finibus timuerunt.

*

Paucis itaque mensibus post, portus Arthurus Russis est traditus, omnisque Liao-tungiana peninsula cum eo, traditumque ius ut Transiberiano ferreo tramite cum Karbin et Mukden urbibus coniungeretur. Hoc modo mediationis illius contra Iaponios sunt pactiones impletae; at data simul causa est tremendae seditioni quae a *Boxers* sicariis nomen habuit. Novissimi belli quantae inde causae surrexerint omnibus patet, apertumque est etiam quomodo post obsidionem diuturnam et cruentissimam suum iterum ius Iaponii ulti sint, portumque illum iterum obtinuerint.

COLLOQUIA LATINA

Formulae salutandi et valedicendi (1).

CLAUDIUS. — Quandoquidem Latinitatis peritia multis partibus iamdiu factum est postquam me vincere coepisti, rogo atque oro, si commodum est, da mihi paulum operae.

ALBINUS. — Vel multum, si id rationibus conducat tuis. Nolo tibi ullum commodum in me claudier.

C. — Ut si quidquam aliud; ne dubitaveris. Sed hodie me a te institui peropto.

A. — Quid est illud unum?

C. — Tristissimum quum sit ita salutare factos obviam et in congressionibus: *Bonus dies*, *Bonus vesper*, *Bonum mane*, *Bonum serum;* itemque in digressionibus sub noctem, quum his verbis bene precari soleamus: *Fausta nox*, *Felix nox*, reddaturque idem responsum; iis autem formis loqui necessitas nulla cogat, latinisque auribus ingratissimum sit; quo pacto tum salutando tum valedicendo, sive quum in alicuius colloquium congressumque veniendum est, sive alicui scribendum nos geremus? Non enim latet solere te studium acerrimum ponere in notandis huiusmodi latinismis, quum inter legendum occurrunt.

A. — Haud equidem me tanto dignor honore. Nihilominus, quia tu hoc a me candide petis, et posse me tibi commodare iudicas, parebo voluntati tuae. Hoc tenebis primum, non semper opus esse responsione quum salutamur; et interdum salutantem non resalutari, verum respondere aliquid aliud, quod ille libens ac volens audiat. Est quando salutationi quaestiunculae quaedam adiiciuntur, de valetudine praesertim; nonnunquam resalutantes etiam interrogantiunculam annectunt. Haec omnia exemplis declarabuntur; tu auritum te facito:

Salve. Resp. *Salve.*
Salve Ioannes. — Et tu, Paule.
Mysis, salve. — O salve, Pamphile.
Salveto. — Salveto; quid agis.
Salve, oculissime homo. — O dulcissime rerum!
Iubeo Chremetem (sub. *salvere*). *— Salvus sis, Corneli.*
O salve, bone vir. — Hem Simo. O noster Chreme.
Curculio exoptate, salve. — Salve, salvum te advenire gaudeo (1).
Salve, mi germane. — O soror mea, quid agitur?
Salve exoptate gnate mi.
Venire te salvum volupe est. — Credo, quid agitur?
Here, salvum te advenisse laetor. — O bone custos, salve.
Plurima salute Parmenonem suum impertit gnato.
O pater, pater mi, salve. — Salve multum, gnate mi. Ut vales?
Charmidem socerum suum Lysiteles salutat. — Dii dent tibi, Lysiteles, quae velis.
Amphitryo uxorem salutat laetus suam. Valuistin' usque? Expectatus ne advenio?
Salvus atque fortunatus, Euclio semper fies. — Dii te bene ament, Megadore.
O amice, salve, atque aequalis mihi; ut vales Ambrosi? — Et tu.
Salve, Gregori. Valen', valuitin'? — Valeo et valui rectius.
Mi homo, et mea mulier, ego vos saluto. — Et nos te.
Salve multum, exoptatissime mihi! — Salve etiam atque etiam amicorum optime!

In « Andria » Crito quum salutasset ancillam et ab ea fuisset resalutatus, subiecit secunda interrogatione: *Quid vos? Quo pacto hic? Satisne recte? — Nosne? Sic, ut quimus, aiunt, quando ut volumus non licet.* Quaerebant etiam sic: *Satin' salve?* Exempla sunt apud Livium. Quodsi denique quis queri velit quod insalutatum ab aliquo se videat eum his verbis compellabitur: *Non ego sum salutis dignus?* Vel potius ultra tacitus procedat, ne respondentem fortasse audiat: *Satis est mihi salutis tuae.*

C. — Habeo salutationum rationes. Nunc quibus verbis valedicendum sit quaero, quocumque diei aut noctis tempore.

A. — An potest ulli quidquam optari melius integra valetudine? Qua nihil maioris aestimandum vita humana complectitur. Itaque has fere formas invenio:

Vale. — Et tu bene vale.
In hoc quatriduum vale. — Et tu quam optime valeto.
Iam me tempus alio vocat: iubeo te bene valere. — Non te quidem diutius remorabor. Tibi quoque bene sit!
Cura ut sis prospera valetudine. — Tibi vicissim prosperam valetudinem precor.
Bene ambula et redambula.

Si autem ab illo qui discedit interrogatus fueris sintne quos tuo nomine velis per ipsum salutatos, haec usui tibi erunt:

Omnes qui de me percontabuntur.
Amicos omnes meis verbis salutato; mea causa salutabis diligenter; dic me omnibus omnia laeta precari.
Tu me parentibus tuis magnopere commendato; quam commendatissimum facias.
Nuntia meis verbis salutem; salutem dicito patri, matri et si quem alium benevolentem videris.

C. — Habeo tibi magnam gratiam; et tu igitur bene vale.

(1) Ex opere IACOBI PONTANI, cui titulus *Progymnasmatum latinitatis* (Monachii MDCX). — Passim retractavit I. F.

(1) *Salve* adeuntis est; abeuntis *vale*, prouti inferius videbimus.

Iamvero si romani pontificis auctoritas, et graecae ecclesiae cum latina coniunctio sit iuxta florentinam synodum definienda, ecquis huius linguae expers tuto poterit, quid sentiat, proferre? Quot praeterea errores aut interpretum incuria, aut dolo malo irrepentes hac face innotuerunt, quae vividiorem tum historiis, tum sacris litteris lucem exhibuit? Omnium sapientium consensione verum evincitur, quod affirmat Bollandus, Basilii voces de Evagrio Antiocheno perperam intellectas summum historicum Baronium in fraudem induxisse. A meo munere abesse reor in quaestiones illas hellenicas ingredi Theodoreti testimonio iamdiu compositas, qua aetate rerum potitus fuerit Constantinus, aut illos perstringere, qui Iulii pontificis verba aliter intellexere, cum de tumultu in Antiochena synodo excitato quereretur, in qua Athanasium antistitis honore deiecerunt. Quid plura? Si absolutissimum illud exemplar expetas consulere, quod a LXX nomen mutuatur, nonne tibi erit ad graecos confugiendum? Quis vero tot religionis duces, et magistros qui graece scripserunt, queat referre, qui studium omne, et ingenium ad sacras litteras, et dogmata evolvenda adiunxere, quorum nomina Nicephorus Callistus ordine recensuit? Quanti laboris est in album digerere concilia, quae Ephesi, Antiochiae, Byzantii, Nicaeae, Caesareae aliisque in urbibus convocata, tum eruditione, tum sapientia, tum numero patrum conscriptorum floruere? Iamvero quo risu sacris addictos viros impii non carpunt, cum subdole ab illis quaerunt, quid sibi velit haec aut alia vox, quam quotidie, dum divina res peragitur, usurpant, qui sensus illis graecis verbis subiiciatur, quae inter diurnas preces plus vice simplici iterantur? Haerent profecto, se torquent et ne primoribus quidem labris se libasse hellenum fontes fatentur. Probro istis sine controversia ducitur, quae toties usurpant, dum sacris operantur, verba ignorare, et teterrimis hostibus religionis contumelias, et convicia in eam evomendi ansam suppeditant. Quorcica in sacras disciplinas incumbentes singulare praesidium a graecis litteris mutuari est in comperto.

A. ANGELINI.

ELISABETH IBERORUM REGINAE

CENTENARIA COMMEMORATIO.

IBERICI regni conditricem Castellae Leonisque regnorum reginam Elisabeth, quam « catholicam » historia dixit, Iberus omnis populus sollemni mox ritu commemoravit. Idque iure; nam inter muliebres heroinas nobilissima pariterque summa gloria cumulata Elisabeth refulget iustitiae laudibus et virtutis.

Medio XV saeculo regalis foemina a Ioanne II rege Hispanorum atque ab Elisabeth Lusitanorum regina ortum duxit, quae pietatem atque fortitudinem ipsa filiolae prima a pueritia edocuit. Arabus quidam scriptor eam narrat uti palmam nobilem atque erectam, eiusque vultum pallidum dicit, et veluti hyacintheum, quem affectus omnis veluti rubore suffuso fucaret.

S. Augustinus, Occidentalis Ecclesiae doctor.
(Ex tabula murali IOACHIM PAGLIEI).

Res publicas gerere brevi addiscit adolescens, dum Henricus IV frater de regno decertat, atque contra ius in ipsam sororem arma infert, ut regnum ei eripiat et filiae cuidam suae tradat. Sed obsistente populo id assequi non valuit, ita ut Elisabethae nuptias concupire coeperint et Lusitanus rex et Aloisius XI Gallorum et Aragonensis princeps, quem illa tamen praetulit et secreta pactione sponsum elegit.

Itaque anno MCCCCLXXIV Elisabeth atque Ferdinandus utrumque regnum Leonis atque Castellae univerunt ut in communes patriae religionisque inimicos coniunctas armas inferrent. Iberia enim summis malis laborabat: Arabes Hispalensium regnum adhuc occupabant, eorumque factioni Iudaeorum plebs maxime favebat. Optimates legis imperiique intolerantes regem omnino spernebant celebri illa formula eligentes: « Nos qui pari virtute quam tu sumus, maiori vero potentia, te regem facimus nostra ut iura vindices, ut prae omnibus unus sit qui magis aliquantulum possit ».

Ximenes autem vir purpuratus, callidissimus reipublice gestor, Elisabeth sustinuit eiusque consilio usa sui regni fata instaurare non dubitavit. Leges, iura, arma omnia restituit, utque optimatibus obsisteret sodalitatem a Sancta Fraternitate dictam (*Santa Hermandad*) posuit inter veteres christianos, ut sese vicissim ab iniuriis populares tuerentur.

Quibus perfectis, atque postquam pugna ad Taurum perduellium copias fudit, in Arabum potentiam delendam omnino accessit, et Granatam urbem obsidione cinxit. Ipsa insidens equo ante equites Calatravensis Ordinis crucesignatis copiis praeibat, unaque cum ea Gonzalus ille Cordubensis, magnus qui dux appellatus fuit, exercitum ducebat.

Circa Mauritanorum oppidum Sanctae-Fidei nova quasi urbs munimentis deductis regina condidit, et longam post obsidionem Granatenses copias in deditionem accepit anno MCCCCLXXXII. Ea in urbe peregrinus quidam Iannensis ad eam accessit, auxilium et pecuniam ad novum facinus expostulans, quae benigne ei largita regina est, modumque dedit quo novum ille mundum patefaceret: Christophorus enim Columbus ille erat.

Hisce peractis, ad fovendam Iberorum unionem Elisabeth manus admovit, simulque ad

S. Ambrosius, Occidentalis Ecclesiae doctor.
(Ex tabula murali SALVATORIS NOBILI).

versuum ex alio poeta (ut plurimum Homero aut Vergilio) haustis centonico more, ita scilicet ut e variis locis sensu diversis carmen quoddam novum sensu novo exoriatur.

Sane pervenerunt ad nos centones multi, partim ad divinas, partim ad humanas res spectantes. Primis saeculis Christianis praesertim fuere qui in hoc lusu ingenium exercuere. E Graecis centonibus notus est *Christus patiens*, tragoedia S. Gregorii Nazianzeni (ut putatur) ex Euripidis tragoediis conflata. Eiusdem generis opus suscepit perfecitque Eudoxia, imperatrix Orientis, ex Homero depromens omnia verba ad describendum quoque Christum patientem in poemate bis millium tercentorum quadraginta trium versuum heroicorum. Apud Latinos, praeter *Medaeam*, tragoediam Hesidii Getae, e Vergilio depromptam, exstant Ausonii et Falconiae Probae centones. Ausonius carmen nuptiale, Valentiniano Valenti et Gratiano imperatoribus dicatum, e castigatissimo Vergilio descripsit; sed tot obscoenitatibus refersit, ut opprobrium potius quam laudem mereatur.

Falconia Proba, matrona nobilis Ausonio coaeva, e Vergilii pariter vocibus hac illac selectis, Christi historiam contexuit, pietate magis quam arte laudanda.

Conclusio.

Hi porro lusus poetici, aliique eiusdem generis sive in litteris, sive in verbis, sive in metris, sive in versibus, sive in carminibus quamdam habent utilitatem: potest enim liquido ex eis agnosci antiqua orthographia. Ad hanc dignoscendam multo potiora sunt testimonia scriptorum in lusibus litteratis, quam testimonia sculptorum in inscriptionibus etiam coaevis. Nam inscriptiones prodeunt persaepe e viris imperitis; lusus vero litterati manant iudicio doctrinaque virorum liberaliter eruditorum. Qui licet interdum sermonis ac logices regulas laederent, tamen in observandis orthographiae legibus ambitiosi erant. Eorum scripta, cum antiquissimo Vergilii codice Mediceo Laurentiano et cum paris antiquitatis codicibus collata, mirifice consentiunt. Propterea, auctorem de quo praecipue egimus non « Porphyrium », ut vulgo fit, sed « Porfyrium » potius scribendum apparet, ipsiusmet fide, qui Cap. XXI nomen suum ita exaravit.

I. CLERICO.

QUANTUM PRAESIDII A GRAECIS LITTERIS INGENIA MUTUENTUR.

I.

NON mediocrem avitae gloriae labem inurere illi videntur, qui, maiorum vestigiis neglectis, ad optimarum artium metam praepostero tramite enituntur. Adolescentium enim in nobilissima studiorum palaestra decertantium dignitati consultum satis et provisum putant, si tenerae mentes a severiori sapientia revocatae inanium cognitionum noxia dulcedine detineantur. Permultis praeterea gravis insedit opinio, crescentis ingenii aciem hebescere, si illis, quibus utimur, praeceptis imbuantur, oleumque et operam in graecis litteris tum tradendis, tum percipiendis absumi. Horum itaque querelis in dies iteratis occurrere, et hellenicam dignitatem a contumeliis obtrectantium brevi heic vindicare decrevi, simulque evincere, quantum graecis litteraria respublica debeat.

Ac primum ab hellenicae dignitatis osoribus quaero, quaenam, ex iis disciplinis, quae in communi hominum usu versantur, non summopere huius linguae praesidio iuvetur. Num theologicas, aut illas facultates, quae in veri inquisitione, aut in naturae viribus expendendis immorantur, num eloquentiam, et poesim proferent? At in istis non mediocre atticae sapientiae lumen effulget. Singula primoribus labris delibemus. Age vero ad illam scientiae principem, et magistram, Dei ipsius nomine cohonestatam incumbe, eamque hellenicae eruditionis ope destitue; nonne omnia quaestionibus obvoluta, laqueis irretita, tenebris ita offusa reperies, ut quo pacto hostium iacula effugias, haereticorum ictus retundas, eosque fidenti animo aggrediaris, tibi clypeum ensemque deesse fatearis? Quam saepe perduelles isti arma ex graeca interpretatione surripiunt, quibus veterem doctrinam labefactare nituntur! Quis nisi in christianis fastis hospes ignorat, quas clades orientalibus oris ariana lues intulerit, quot miseri a recto tramite aberrarint, quotque antistites hac sorde inquinati eiusdem calamitatis asseclas greges ad interitum, exitiumque pertraxerint? In quo, sodes, omnis quaestio inter Nicaenos patres conscriptos agitata versatur, nisi in discrimine inter ὁμοούσιον, et ὁμοιούσιον, qua extrema voce utendum Ariani pro aris focisque dimicabant, ut Deo filio eamdem divinam naturam denegantes omnem penitus fidei cardinem revellerent? Quis siccis oculis referat, quam atroci vulnere communis omnium nostrum parentis ecclesiae sinum confoderit haeresis Nestoriana? At tota in accentus collocatione consistit. Dorotheus enim episcopus impiorum antesignanus una cum Anastasio affirmabat, verbum θεοτοκος efferri cum accentu in secunda syllaba, tunc enim Dei filiam designat, non vero in penultima, tunc Dei parentem nuncupat, ut hoc Virgini decus abnuerent. Quot turbas in concilio Traiecti convocato inter germanos, gallosque pontifices excitavit inscitia discriminis inter προσκύνειν venerari et λατρεύειν pie colere, quum quaestio de imaginum cultu incidisset?

moribus videtur. Sed hi monachi a christianae fidei religiosis sodalibus ipsa vitae vivendae mente plerumque discrepant. Nostri enim monachi e solitudine brevi exeuntes apostoli facti sunt ut suam fidem per Asiam perque finitimas insulas propagarent. Indicus ascoeta contra ad perfectionem contendit suam, quam tamen alias omnino a christianis monachis intelligit atque prosequitur. Nulla enim caritas in eo est, qui una superbia motus sibi tantum vivit; quumque sive in mentis, sive in corporis cohibendas vires et compescendam omnem vitam intendit, id facit cautum, ut quam minimo licet dolori obnoxius beatiorem degat vitam.

Quaestio autem si proponatur unde huiusmodi ascoetismi formis primae origines effluxerint, fatendum est parum tutam responsionem colligi posse; documenta enim ad rem perpauca fide digna supersunt.

Certum est tamen Christi aequales Indorum monachorum habuisse notitiam. Ipse enim Magnus Alexander eos permultos in Indico bello agnoverat, eiusque historici Megastenes, Aristobulos, Onesicritos memoriam rei servarunt, quos Strabo enucleavit.

De Garmanis atque Brachmanis diu Megastenes disserit, quorum philosophorum existimatio plane summa erat. Illi permultis orationibus ad selectum munus matris ex utero parati, praeclare erudiebantur. Maturam vero aetatem adepti sacros lucus incolebant, doctos sermones audiebant, continentiam servabant, neque carne neque carneis cibis vescebantur miserrimisque stratis ad cubandum utebantur. Eorum vero meditationum atque perfectionis assequendae una causa mors erat, in quam considerandam insumebant vitam. Paupertas tamen minime eos impediebat quominus suorum bonorum dominium retinerent, pariterque trigesimo ascessos anno exacto soluti ad vitam redirent atque liberi tot ducerent uxores, quot esset arbitrium.

Garmanorum autem similis omnino vitae institutum erat. Qui per silvas pariter viventes, arborum corticibus induebantur. Caste coercentes corpus, vino abstinebant, sed herbis tantum et silvestribus fructibus vescebantur. Ut corpus ad laborem alerent, rigide exercebant. Mulieres quoque cum eis vivebant, variisque artibus sese applicabant, medicinae, veneficiis, aruspicinae et similibus, atque a rege simul et populo honore magno habebantur. Nonnulli stipem quaerentes vagam ducebant per oppida vitam.

Aristobolus multa enarrat de duobus, quos ipse Taxilum ad urbem vidit. Discipuli eos comitabantur nonnulli, mellitis panibus sustentabant vitam, mercatoresque ut ex sua merce ii seligerent vestes sinebant. Alexander eos ad mensam vocavit, quumque alter ex iis regem sequutus esset, vitam rigidam brevi dimisit uxoremque habuit et liberos.

Gymnosophistas Onesicritos descripsit quomodo viverent. Qui legatus ad eos quum esset missus, quindecim in deserto invenit. Nudi erant; vario quidem modo singuli iacebant, quem immobiles ad occasum solis perstabant vel si imbres deciderent, vel si torreret sol patientes; nocte domum redibant.

Ex iis unus, nomine Colono, Alexandrum in Persas usque sequutus est, ubi mortem sibi rogum conscendens paravit.

DE NOSOCOMIORUM ORIGINE.

Saeculis XII et XIII, aetatis quam dicimus mediam, quum Franciscus et Bernardus, aliique insignes pietate viri floruerunt, nosocomiorum certa constitutio referenda est, locorum scilicet ubi humani corporis dolores adamussim curarentur. Quae quidem institutio nulla profecto esse antea potuit, dum pagana religione et humanitate orbis viveret, cuius nulla caritatis lex erat aut verbum, qua non antea edocti homines sunt, quam Christus praeceptum edixerit: « diliges proximum tuum sicut te ipsum ». Neque primis Ecclesiae saeculis dum cruenta pro fide pugna martyres enecantur, tam uber caritatis fructus enasci poterat, quamvis et Diaconi essent et Diaconissae, qui et pauperum pariter et aegrotantium curam gererent in Ecclesia. Sed postquam Constantini edicto Christianam fidem profiteri licuit, seniorum orphanorumque aegrotantiumque hospitia passim iam condi coeperunt ubique. Nam ab anno usque CCCLXXX conditam Romae nosocomii speciem a Fabiola matrona romana scimus, quod a Parthis ad ultimos usque Britannos innotuit. Apud Caesaream quoque in Cappadocia S. Basilius Magnus et ipse nosocomium condidit, quod imitati sunt et Ioannes Chrysostomus Bizantii et Hispanae Augustinus.

Brevi immo et ministrantium infirmis sodalitia coiverunt: nam Honorius III imperator in lege quadam *parabolanos* memorat Alexandrino Episcopo subiectos, homines morti obeundae paratos. Haec enim aedificia prope Episcoporum domus vel prope templa surgebant, remque testabatur Iulianus ipse Apostata ad Arsacium Galitiae praefectum de laudibus christianae caritatis scribens, ut paganos ad aemulationem adhortaretur; quare unaquaque in urbe nosocomia publico aere condi et ipse suadebat. Sed inter barbaricos incursus nosocomiorum notitiae deficiunt ad Carolum usque Magnum, qui saeculo IX ineunte legem condidit, ut in dioecesibus omnibus nosocomiorum aedibus canonicus ex cathedrali capitulo praeesset. Saeculo XI, dum orbis universus Christi lege renascitur et Crucis bella geruntur et civitates liberae fundantur, nosocomia quoque, caritate innovata, late crescunt.

Statuta eorum et leges finem ostendunt et mentem, quibus conderentur. Regula princeps ea erat, quam equites hospitalis ordinis S. Ioannis Hierosolymitani profitebantur, quem crucesignati milites ad peregrinos et aegrotos fovendos constituerant. Monastica vita hi vivebant, iuxta regulam S. Augustini. Iacobus Vitriensis, Acrensis urbis Episcopus, medio XIII saeculo, eorum vitam narrat. Sodalitates enim eorum perplures esse dicit, regulam vero Augustinianam omnino, vestes religiosas, vota evangelica de paupertate, castitate, obedientia, homines seiunctos a mulieribus, canonicas horas simul recitatas; praeterea Sacram Scripturam inter coenandum eos perlegere, ignorantes, infirmos divina docere, impatientes solari, a sacerdotibus sancta officia in sacellis celebrari coram aegrotorum lectulis, eisque sacramenta omnia ministrari, mortuos denique ab iis sepeliri.

Paupertatem et abstinentiam arctissime servari leges nosocomiorum praecipue iubebant; nam ut loquebantur Hierosolymitana statuta, « dum infirmus et pauper vestibus et cibo eget vosne qui eum hospitio accipitis luxuriose vivetis? » Iubebant quoque infirmum aut pauperem vix ingressum hospitium sua peccata confiteri, deinde comunione sacra refici, postea ad lectum duci. Cibum ei cum caritate afferendum suadent, pauperesque dominos loci vocant. Dominicis diebus vero post cantum Epistolae et Evangelii supplicatio per nosocomium ducebatur et infirmorum lectuli aqua lustrali circum aspergebantur. Pariter lex erat ut infirmis, quidquid petiissent, traderetur, dummodo ne valetudo eorum damnum pateretur; unde fabula de Saladino rege orta est. Qui narratur Hierosolymae sub aegrotantis veste in nosocomium acceptus sibi pedem equi Magni Magistri petiisse. Enecatur equus nobilissimus, affertur pes, tantaque liberalitate Saladinus perculsus, sese revelat.

Patientia adsistentibus ministris maxime legibus commendatur; de cibis multa caventur, optima vero de lectulis ac de lintearia re. Infantibus et puerulis nonnulli semper straticuli parati erant.

Splendida saepe erat aedificiorum facies et ornatus, statuis divites saepe aulae ut aegrotantium oculi laetificarentur; coquina et vitrinum et aquarium remotis in aedibus collocabantur. Numerus autem recipiendorum aegrotantium plerumque non praefiniebatur; domus enim, - dicebant leges, - pauperum est atque idem omnes ius eam incolendi habent. Quinimo ex multis nosocomiis ostiarii interdum mittebantur ut per urbem aegrotos quaererent, quos suum ad hospitium adducerent.

Distinctae vero semper erant leprosorum aedes, quae Lazari domus vulgo appellabantur. Sed leprosis nulla erat medicina, quocirca ad id tantum eorum domus constituebantur, ut a reliquo populo seiungerentur, ne pessimum contagium diffunderetur.

Amentium tantum hospitia perraro condebantur; mentis enim morbi non ita frequentes apparent ut hodie accidit; quod si qui furentes essent, ferrea lege heu! in vincula coniecti miserrimam vitam trahebant.

DIARIUM VATICANUM.

(Die XXI mens. Ian. - d. XX mens. Febr. a. MDCCCCV).

Coram SSmo admissiones.

Praeter Purpuratos Patres, Urbanos Antistites aliosque viros, qui sui cuiusque muneris gratia Pontificem de more adiverunt, peculiari nota digni sunt iuxta admissionis diem: Nariskine dynasta, Russorum novus administer apud Apostolicam Sedem; Hyacinthus Cornier, Ordinis S. Dominici Procurator generalis; Romani Patres a Marco Antonio Columna principe Urbano Pontificio Solio adstante coram adducti; Berliere doctor, historicae Belgarum academiae moderator; Aloisius Ceschi a S. Cruce comes, eiusque filius; Placentini atque Bergomenses viri cum suis Episcopis; Bruno Chaves dynasta, Brasiliae apud

S. Athanasius, Orientalis Ecclesiae doctor.
(Ex tabula murali CAESARIS CAROSELLI).

dilatandam suae gentis gloriam praeter regni fines, quod anceps opus praeclaro modo ipsa inivit. Quum itaque obiit anno MDIV ab omnibus subditis funus eius defletum est, maxime vero a coniuge Ferdinando, qui eam brevi est sequutus. Regni haeres Ioanna illa « amens » dicta exstitit; nullus enim erat masculus superstes. Nam Ioannis filius obierat, pariterque soror eius Margarita, Lusitanorum regi nupta. Verum regni gloria ita erat auspicata, ut amentis regnum nihil inde detraxerit, filiusque Ioannae, Carolus, ordine V imperator, maximum sua aetate imperium adeptus sit. Pronepos Elisabeth deinde Philippus II Iberorum potentiam, capta Lusitania, ad verticem extulit.

Quum moritura Elisabeth esset, flentibus adstantibus commendabat ne corporis valetudinem potius quam animae sibi impetrarent; quum mortua est, eam iam veluti exemplum iustitiae, virtutis atque pietatis suaeque gloriae conditorem omnes Iberi venerantur. Reginae cineres invicti Granatensi in cathedrali templo quiescunt, atque iuxta eos ipsius Ferdinandi regis ossa recondita sunt. Verum memoria tantae foeminae in animo Iberorum omnium reposita fuit semper, eiusque nunquam Hispana gens obliviscetur; virtutum enim excellentissimarum exempla, pietatis, animi demissionis, religionis, regina prodidit. Ecquid iam? Americanus historicus Prescottius, eam gubernandi arte magis quam Elisabeth Anglorum reginam valuisse indicat. Quodsi tantae sapientiae virtutum laus insignis superaddatur, Ibericae reginae recordatio longe puriori splendore in oculis omnium praefulgebit.

Sit itaque eius commemoratio Hispanis novorum fatorum auspicium; gentem enim, quae tot ac tanta facinora in historia complevit, restitui atque resurgere, si sapientia et concordia non desit, omnino opus est. Haec vota Latini nos pro Latinis fratribus ad caelum tollimus.

DE CATHOLICAE ECCLESIAE DOCTORIBUS
IN LATERANENSI BASILICA EFFICTIS

Alias in *Voce Urbis* picturas praetulimus, quibus Lateranensis basilicae absis munificentia Leonis PP. XIII recens condecorata fuit; hodie tabulas praebere iuvat, illic pariter collocatas, Christianae Ecclesiae doctores effingentes, duos ex Orientali, prouti vulgo dicitur, ecclesia, Crisosthomum et Athanasium; ex Occidentali duos, Ambrosium atque Augustinum; quorum primum Dominicus Tosti effinxit, alterum Caesar Caroselli, tertium Salvator Nobili, Ioachim Pagliei quartum.

Inter omnes constat doctoris titulo nonnullos Ecclesiae Patres honestatos esse, quod doctrinas edidissent approbatas atque plurimorum gratiam adeptas, sive etiam quod strenue aliquod Fidei caput defendissent, vel errorem aliquem refellissent. Inde factum est ut passim cognomenta doctoris nomini adderentur, ea scilicet quae praecipua merita indicarent, quibus magistri illi doctrinae effulserunt. Ita Alexander Hales doctor « irrefragabilis » nuncupatur, Thomas Aquinas « angelicus »; Bonaventura « seraphicus », Ioannes Duns Scoto « subtilis », Raimundus Lullius « illuminatus », Rogerus Bacon « mirabilis », Ioannes Gersonius « christianissimus », Dionysius Cartusianus « instinctus », etc.

DE INDORUM VETERUM ASCOETIS.

MONACHOS haud nostra tantum religio habuit vel habet; sunt enim et Turcae monachi et Indi, et inter Brahamae fideles plurimi. De Islamicis monachis unum tantum animadvertimus, post prophetae mortem eos duxisse originem, eorumque vivendi genus christianorum religiosam vitam esse imitatum, iis tantum mutatis, quae Islamicam decebant fidem.

Brahaminenses vel Bouddhiani vel « fakiri » qui dicuntur, monachi inter Indicas gentes multas et frequentes habent aedes; at ipsorum statuta post antiquiorem aetatem late immutata noscuntur. Inde vero non arguendum eorum mores christianorum monachorum in domus esse iniectos.

At fide digni testes enarrant, tum vivo in terris Christo Domino, tum diu ante eius ortum in carne, nonnullorum deorum cultum suos habuisse asseclas delectos, ascoeticae vitae deditos. Id tamen non mirum: nam religiosorum vitam verae tantum fidei privilegium esse nemo asserat, quum naturalis quoque religio eam quodammodo suadere valeat.

Potest enim homo certum experiri melioris vitae desiderium, quod sequutus Deo verius adhaereat, arctiusque Illi devinciatur. Non omnium profecto haec vota sunt; sed nonnullorum tantum lectissimorum virorum, quorum in animo non vitiis obruta ea omnino fuerint.

Quum hisce votis falsa fides pandit viam, insolita ea facit atque abnormia, non tamen abducit. Eamdem enim haec consilia sortem nanciscuntur quae contingit ritibus et formis religiosis in naturae religione vigentibus, ut sacrificii forma atque deprecationum, quae, quo magis ab antiquissima religione dissentiunt, eo abnormia magis et aberrantia fiunt.

Quod autem nos attinet, Indorum ascoetae antiquissimi sunt, et absque dubitatione prae ceteris investigatione digni. Brahaminica atque Buddhica fides favere immo eximie ascoeticis

Vox Urbis Commentarius

procuratores quaerit, qui apud exteras gentes atque in ipsis Italiae civitatibus magis magisque ipsum Commentarium diffundant; iisque amplam pro laboribus mercedem solvet.

Itaque qui rem sibi sumere posse credant, ubique sint terrarum ad ARISTIDEM LEONORI equitem, *Vox Urbis* commentarii possessorem atque administratorem (Romae, Via Alessandrina, 87) scribant, qui sua vice commercium epistolarum cum ipsis inibit, atque de re omnes explicationes suppeditabit. Iuvenes praesertim invitantur, qui latinam linguam callentes inde sedulitatis suae emolumenta percipere cupiant.

IOCI.

Quid in urbibus mirabilius?

In urbem... Quid de nomine? Nihil interest; satis est illam inter insignes Italiae numerandam. Ergo resumam. In urbem quidam Apennicola venerat, senex homo et cordatus, cui patricius quidam, emptor nuperrimus montosi latifundi, fama probitatis motus, sua recens comparata crediderat. Urbem numquam viderat, numquam venerat; tuendo, considerando singula nequibat oculos et animum explere dum herus cum curru circumferebat ut pulchriora, et maiora admiraretur. Ad theatrum adduxit; voluit eum adesse choreis quibusdam solemnibus. Plures post dies postulantem saepius dimitti dimisit, antea tamen rescire voluit quid magis illi visum fuisset mirabile. Cui senex bonus et catus: -« Plurima, here mi, ferme dixerim omnia; sed quae me isthic perculere potissimum haec sunt: feminas omnes pictrices esse quippe vultum coloribus fingunt; senes omnes tinctores, quippe càpillos et barbam atro nescio quo imbuunt; pueros nimis doctos, qui externas plures callent linguas, incuriosi suae». Numquid non recte miratus est?

Antropophagorum coena.

Probus quidam adolescens invitatus ad coenam cum propter auctoritatem invitantis recusare non posset adiit invitatus invitus. Rubebant chrystallini calices vino, suave halantes epulae argenteis lanceis ferebantur. Postquam prima cibis placata fames, sermones varii coepti sunt misceri, versari, sed omnes, vesana quadam rabie absentes viros feminasque carpebant quamvis illustres genere, moribus, annis, auctoritate, officiis, prudentia, sapientia. Stomachari adolescens; mox animo auctus, assurgit, et a domino veniam abeundi petit. -« Eccur, - ille postulat; - numquid male te habes?» - «Haudquaquam, - respondit, - sed timeo ne proximi, quibus hic lacerantur carnes, carnibus vescar». Excessit; et fortasse inurbane fecit; sed exinde dominus cavit.

Apostolicam Sedem administer; municipiorum Siculorum actores plures; Victorius De Hein dynasta, Austrorum Hungarorumque Caesaris a consiliis intimis, Carniolae gubernator; Constantinius Radzivill princeps.

Pontificiae electiones.

IOSEPHUS FORNARI, iuris atque litterarum doctor, Sodalitati Petrianae e Catholica Italorum Iuventute praepositus, in commentario nostro redigendo iam ab anno MDCCCIC primas agens, *motu proprio* SSmi inter Pontificis cubicularios ab ense et clamyde honorario munere adscribitur.

— Hieronymus Rolleri inter antistites Urbanos adnumeratur, et a Secretis S. C. de Propaganda Fide pro rebus Orientalibus deligitur.

— Raphael Scapinelli di Leguigno, antistes Urbanus, Propraefectus sacrarum aedium Apostolicarum dicitur.

Vita functi viri clariores.

— Die V mens. Februarii Romae obit Hilarius Lepidi Passerini decanus antistitum in consilium Principis adlectorum ad caussas rerum iudicatarum dirimendas.

— Die XIX Aloisius Pericoli antistes Urbanus, Mensae Publicae P. M. Iudex supremus (vulgo « Reverendae Camerae Apostolicae Auditor generalis »), vir rei publicae atque privatae gubernandae peritissimus. Natus erat an. MDCCCXXVII.

Varia.

Die XXIX mens. Ianuarii Pius PP. X in Xystino sacello excmum virum Iacobum Radini Tedeschi Episcopum Bergomen. sollemni ritu consecrat.

— Die III mens. Februarii in aedibus Vaticanis « Congregatio praeparatoria » habetur ad disceptandum de duobus miraculis, quae a Deo patrata feruntur intercedente Beato Pompilio Maria Pirrotti, Sacerdote Professo Congñis Scholarum Piarum.

— Die XII in Consistorii aula coram SSmo promulgata sunt decreta de virtutibus « in gradu heroico » Ven. Servae Dei Magdalenae Sophiae Barat, Institutricis Congregationis Sororum a Sacro Corde Iesu.

ANNALES.

Russici motus.

Ingens ille operariorum numerus Petropoli ante Caesaris aedes prolatus, quum minarum ac seditionis formam sumpsisset, repressionem excitavit, quae tristem exitum habuit; non eum tamen quem primo nuncii arte vulgati protulere, unde apud omnes populos acriter in Russicum imperium conclamatum est. Quae enim deinde cognita sunt, non evertendarum rerum populari desiderio motum tumultum satis docuerunt, sed a factiosis potius hominibus illis, qui ad suam imperii cupiditatem explendam misera plebe utuntur, eamque trucidandam obiiciunt. Quamquam enim Caesaris decreto, quo opificibus agricolisque providebatur, satis pro tempore cautum esset ut rei publicae ratio liberalior fieret, rem tamen irritam reddere magistratuum regisque contemptores vi voluerunt, sive quod dominatum in plebem haud amitterent, sive quod specie ei mostrarent, sua, non gubernantium opera, si quid boni fiat, impositum. Quum autem stulti contra spem vidissent Caesarem tuto animo in reformationes propositas incedere, neque a via aberrare, imo operariorum legatos auscultasse iisque esse pollicitum desideriis quae iusta essent se obsecundaturum, ad facinus aliud processere Sergium magnum ducem, ipsius Caesaris patruum, nefarie interimentes.

Haec paucis Russorum fatorum condicio; neque infitior civitatis constitutionem eam non esse, qualem renovata tempora postulant; ut vero radicitus statimque immutari possit contendo, crudelemque rationem exsecror.

Iaponicum bellum.

Iaponici belli eae vices elapso mense fuerunt, unde hostilia maiori animo resumpta coniici liceret. Russi enim in Iaponios pugnarunt, eosque ad San-de-pu fuderunt; vicissim hostes, quum auctis copiis rediissent, suum iterum oppidum reddiderunt. Interea in acies quoque Grippenbergii ducis, quae Hun-ho flumen transierant, impetum fecere easque verterunt in fugam. Quo facto Russorum ille dux munere suo privatum dictitant, quod contra Kuropatkinii summi imperatoris mandata commisisset proelium, atque ita effecisset ut Russorum damna fierent graviora: certe nunc domum reversus est.

Balkanica res.

Potius quam in cives Graecos aggressiones, quae passim Balkanicam regionem pessumdant, commercii foedus recolamus, a Serbis cum Montis Nigri incolis sanctum; pacis pignus quod civibus omnibus illis ex animo ominamur.

Argentinae civitatis seditio.

Quod quidem votum Latinis gentibus inferiorem Americam incolentibus volumus renovatum. Nunc enim Argentina civitas rebellione vexatur: milites dicunt in gubernium insurrexisse, alterum a preside Figueroa Cordubae captivum duxisse obsidemque tenuisse; qui tamen ad praesidem forti animo scripsit ut, nulla ratione habita sortis ipsi reservatae, firmius in seditiosos procederet. Addunt Quintana praesidem revera efficaciter egisse, utque incendium restingueret valuisse. Quousque tandem?

Varia.

In Scatinavia peninsula consularis quaestio inter Suetiam et Norvegiam, de qua tot annos disceptatur, in peius vertere apparuit, quum pactiones initae inter duos populos ut ad concordiam tandem devenirent abruptae improviso sint. Oscar autem rex, ob gravem aetatem atque infirmam valetudinem civitati gubernandae in re tam difficili impar factus, pro tempore imperium in manus haeredis Principis renunciavit.

In Civitatibus Septemtrionalis Americae foederatis senatus aliquo modo ius praesidis sibi vindicare visus est, in arbitrii foedera cum exteris gentibus mutationes inducens, quae omnem vim ipsis adimerent. Praesidem vero nunciant senatus opus ratum minime habiturum.

In Mauritania Gallorum administer liberaliter exceptus est a Turcico imperatore, cui exposuit Gallica consilia de rebus illic innovandis, ad quae legatio, cui ipse praeest, missa fuit.

In Italia denique cum omnium plausu Victorius Emanuel rex propositum suum aperuit foedus inter omnes cultas nationes iciendi ut agricolturae agricolarumque sorti unica lege provideatur.

PUBLICI PER ORBEM COETUS
LEGIBUS FERENDIS.

In Anglia de portoria re vehementer disceptatum. Deinde regia oratione novi coetus labores inaugurati sunt.

In Austria oeconomicis legibus pluribus latis, exceptorum atque expensarum ratio habita.

In Gallia summa expensarum pro coloniis adprobata est. Post acrem disputationem de ecclesiastica re, tandem votum a popularibus emissum, ut quo citius lex de rebus civilibus ab ecclesiasticis dissociandis feratur.

In Germania approbationi subiecta commercii foedera, quae gubernium cum Italis, Russis, Austro-Hungaris, Helvetiis, Rumenis, Serbis atque Belgis conclusit.

In Hispania quum Azcarraga dux, primus regni administer, a munere cessisset, Villaverde, aerarii administrandi peritissimus, suffectus a rege est.

In Hungaria quum comitia administris haud favissent, Tisza, collegii praeses, a munere abdicavit.

In Lusitania nova comitia iis qui progressui favere dicuntur propitia cesserunt.

AENIGMATA
A FR. PALATA PROPOSITA.

I.

Aestas cum torret terras, Cerealia grana
excipio paleis excutienda suis.
Insere litterulam: ripas circumvolat ales
exitium genti squamigeraeque parat.

II.

Mene legis recte? Iubeo saltare: choreae
accingas agiles, lector amice, pedes!
Mene legis retro? Procerus, membro torosus
fio gigas humeris sustineoque polum.

Ex sociis, qui utriusque aenigmatis interpretationem ad Commentarii moderatorem miserint intra menses duos, unus, sortitus, gratis accipiet I. B. FRANCESIA comoediam latinis versibus scriptam, cui titulus:

SATURIO.

Aenigmata an. VII, n. XII proposita his respondent:

1) Silva, Silvia; 2) Rudis.

Ea rite soluta miserunt:

F. Arnori; Io. Galbiati, *Mediolano*. — Petrus Tergestinus. — V. Starace, *Neapoli*. — Io. Walter, *Neo-Eboraco;* Cam. Straschill O. F. M., *Villaco*. — Em. Gschwind S. P., *Praga*. — Guil. Schenz, *Ratisbona*. — Herm. Gini, *Aquis Taurinis*. — Car. Stegmüller, *Sabaria*. — Alois. Cappelli, *Senis*. — Collegium Scholarum Piarum *Stellae*. — Senior Astensis. — I. A. Ouderman, *Traiecto ad Rhenum*. — Fr. Dostal, *Nechanice*. — Ant. Tafani, *Florentia*. — Princ. Gordon, *Mancunio*. — Ferd. Can. Ferrari, *Guastalla*. — Call. Amalberti, *Albio Intemelio*. — Max. Kohisdorfer S. I., *Chyrovio*. — Ios. Bock, *Bryozow*. — Ab. Ballerini, *Novocomo*. — Am. Robert, *Marieville in Canada*. — D. Le Provost, *Briocen*. — Andr. Pápay, *Pruzsina*. — E. F. Curcan, *Terra Nova*. — I. M. Jaume S. P., *Modiliano*.

Sortitus est praemium

MAXIMUS KOHISDORFER,

ad quem missum est FR. PALATA carmen, cui titulus

DIES CHRISTI NATALIS PRAEVIA.

LIBRI RECENS DONO ACCEPTI.

Sacra poesis seu Carmina in Sanctorum laudes qui Fracta Maiori Urbe aedibus Dei dicatis coluntur, auctore CARMELO PEZZULLO, Antistite et Protonotario Apostolico. — Accedunt varia latina et italica edita et inedita ab eiusdem auctoris calamo. — Aversae, ex off. Francisci Fabozzi, MCMIII.

La Immacolata Concezione. Breve storia di un domma del P. SAVERIO MARIA LE BACHELET S. I. — Vol. 2. — Romae edid. Desclée, Lefebvre et Soc. (Ven. lib. 1,20).

Sponsor: IOANNES BAPTISTA CIAMPI, iurisperitus.

ROMAE — Ex officina *Pacis* Phil. Cuggiani.